

ชื่อวิทยานิพนธ์	ความสัมพันธ์ระหว่าง ไทยและสปป.ลาว : ศึกษากรณีโครงการ พลังงานไฟฟ้าเขื่อนน้ำจึม
ชื่อผู้เขียน	นางสาวกัญติมา สิริ
ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต	สาขาวิชาภูมิภาคศึกษา
คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์	รองศาสตราจารย์ ดร.ม.ล.พันธุ์สุรย์ ตดาวัลย์ ประธานกรรมการ รองศาสตราจารย์ เสกสิน ศรีวัฒนานุกุลกิจ กรรมการ อาจารย์ ดร.ชูศักดิ์ วิทยาภัก กรรมการ

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ประเมินและวิเคราะห์ถึงประโยชน์และผลกระทบของทั้งฝ่ายไทย และสปป.ลาว ที่ได้รับการซื้อ-ขายพลังงานไฟฟ้า จากโรงไฟฟ้าเขื่อนน้ำจึม แขวงเวียงจันทน์ รวมทั้งปัญหาและอุปสรรคที่ยังมีอยู่ในความสัมพันธ์ระหว่างไทยและสปป.ลาว ด้านพลังงานไฟฟ้าและ 2) เพื่อศึกษาถึงแนวโน้มของความสัมพันธ์ด้านพลังงานไฟฟ้าของสองประเทศในอนาคต งานวิจัยนี้เป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพและเป็นการศึกษาเชิงอรรถาธิบาย โดยประมวลการศึกษาจากการวิจัยเอกสารและการวิจัยภาคสนามที่มีการรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างใช้เทคนิควิธีการสัมภาษณ์แบบหึ่งลึกกับกลุ่มตัวอย่างทั้งจากไทยและสปป.ลาว ที่คัดเลือกแบบเฉพาะเจาะจงเพื่อให้ตรงกับเรื่องและวัตถุประสงค์ของการศึกษา สำหรับกรอบแนวคิดหรือทฤษฎีที่นำมาใช้เป็นกรอบในการวิเคราะห์ ทั้งการวิจัยจากเอกสารและการวิจัยภาคสนามประกอบไปด้วย ทฤษฎีการพึ่งพาอาศัยกันอย่างสลับซับซ้อน(Complex Interdependence) และแนวคิดความร่วมมือเชิงภารกิจ (Functional Cooperation)

จากการศึกษาโดยการวิจัยจากเอกสาร และการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างจากไทยและสปป.ลาว จำนวนกลุ่มละ 16 ท่าน ที่ทำหน้าที่เกี่ยวข้องกับกรซื้อ-ขายพลังงานไฟฟ้า เจ้าหน้าที่องค์กรพัฒนาเอกชน รวมไปถึงตัวแทนของชาวบ้านบริเวณเขื่อนน้ำจึมที่ต้องอพยพโยกย้ายที่อยู่อาศัย พบว่าความสัมพันธ์ระหว่างไทยและสปป.ลาวด้านพลังงานไฟฟ้านั้น เป็นรูปแบบหนึ่งของการพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกันอย่างสลับซับซ้อน ที่ความแตกต่างทางลัทธิอุดมการณ์ทางการเมืองไม่เข้ามาเป็นอุปสรรค อย่างไรก็ตามในการพึ่งพาอาศัยกันนั้นไทยมีความได้เปรียบ สปป.ลาว ในแง่ของการได้

พลังงานไฟฟ้าในราคาที่เหมาะสม และคุ้มค่าทั้งทางด้านความมั่นคงในระบบ การสงวนทรัพยากรของไทย ไม่ต้องรับภาระหนี้สินเอง และเมื่อสปป.ลาวมีรายได้ไทยก็สามารถขยายตลาด และนำเงินตราเข้าประเทศได้อีก หรืออีกนัยหนึ่งกล่าวได้ว่าความสัมพันธ์เกิดขึ้นเนื่องมาจากความจำเป็นทางเศรษฐกิจที่ฝ่ายสปป.ลาวก็ได้ประโยชน์ด้วยเช่นกันในแง่การมีรายได้เพื่อนำไปพัฒนาประเทศซึ่งถือว่าเป็นความจำเป็นทางด้านการเมืองของสปป.ลาวด้วย เพราะหากรัฐบาลมีความสามารถในการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศให้เจริญก้าวหน้าก็สามารถรักษาเสถียรภาพของรัฐบาลได้ยาวนาน นอกจากนี้การที่ทั้งสองประเทศมีการพึ่งพาซึ่งกันและกันก็เนื่องมาจากทั้งสองประเทศต้องร่วมกันแก้ไขปัญหาต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นปัญหาเสพติด ปัญหาเขตแดน และอื่นๆ เป็นต้น สามารถกล่าวได้อีกว่าความสัมพันธ์ทางพลังงานไฟฟ้าเป็นความร่วมมือเชิงภารกิจที่ต่างฝ่ายต่างได้รับประโยชน์ร่วมกัน

ถึงแม้ว่าความสัมพันธ์ด้านนี้จะนำไปด้วยดี แต่ก็มีอุปสรรคอยู่บ้างในแง่ของการต่อรองราคา ดังนั้น จากการศึกษาที่ทางฝ่ายสปป.ลาวมุ่งหวังที่จะให้เกิดการพัฒนาโครงการพลังงานไฟฟ้าพลังน้ำต่างๆ ในรูปแบบของความร่วมมือกันเชิงภารกิจนั้น อาจจะเป็นไปในลักษณะที่ทั้งสองฝ่ายไม่ได้รับความเสมอภาคเท่าเทียมกัน เนื่องจากเศรษฐกิจของสปป.ลาวยังไม่มีความเข้มแข็งพอที่จะต่อรองกับไทยได้ สิ่งที่น่าจะเป็นไปได้ในขณะนี้ก็คือ ทางฝ่ายไทยควรจะยื่นผลประโยชน์ให้สปป.ลาวมากกว่านี้ในฐานะที่เป็นประเทศ “บ้านใกล้เรือนเคียงกัน”

Thesis Title	The Relationship between Thailand and the Lao PDR: A Case Study of the Nam Ngum Hydro-electric Project		
Author:	Miss Kattima Siri		
M.A.	Regional Studies		
Examining Committee	Assoc. Prof. Dr. M.L. Bhansoon Ladavalaya	Chairman	
	Assoc. Prof. Seksin Sriwatananukulkit	Member	
	Lect. Dr. Chusak Wittayapak	Member	

ABSTRACT

The objective of this research is to evaluate and analyze the benefits and impacts, social, economic and political, of the exchange of electric power between the Lao PDR and Thailand. Laos produces hydropower from dams, especially the Nam Ngum dam in Vientiane Province, selling some to Thailand, then repurchases power from Thailand to service remote areas of Laos which border Thailand and where the Lao power grid does not yet extend. This qualitative research study employed documentary research, field research, and interviews with relevant Thai and Lao representatives and used complex interdependence and functional cooperation theories for analysis.

Research results show that the relationship of Thailand and the Lao PDR *vis à vis* electric power is one of complex interdependence. Although political patriotism does not appear to be a key issue, Thailand receives advantages in terms of obtaining less expensive electric power, receiving high electricity system security, and, through not having to build dams in Thailand, preserving Thai natural resources and avoiding the indebtedness which would result from international loans for dam construction. Although the Lao PDR does indeed gain significant income from sale of power to Thailand (more, in fact, than the value of other exports), Thailand also gains significant advantages in terms of expanding its market for commodities to Laos, purchased in part with income from the sale of power to Thailand. Thus the outcome is mutually beneficial, with Thailand receiving reasonably priced power and expanded markets, while the Lao PDR obtains much needed funds for national development, a key factor in maintaining that nation's political stability. In addition, as a result of the need to maintain the mutually beneficial exchange of electric power, the two countries cooperate in various other matters including drug trafficking, border disputes, etc.

In economic terms, the Lao PDR, because of its relatively weak economic situation, is at a disadvantage due to its minimal ability to set selling or buying prices for power. Nonetheless, the Lao PDR government would like to see more cooperative hydro-electric power projects with Thailand in the future. Thailand could assist its closest neighbor by offering terms more advantageous to the Lao PDR. In summary, the Thai-Lao electric relationship is a type of functional mutually beneficial cooperation.